

MEMO

Aan : Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Van : IPO
Doorkiesnummer : (070) 888 12 60
Datum : 9 maart 2016
Bijlagen : -

Onderwerp : Samenvatting reactie provincies op besluit financiële bepalingen bodemsanering

Gebaseerd op de reacties vanuit de provincies Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel, Zuid-Holland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg

1. Algemeen

De provincies zijn positief over de aanpassing van het Besluit financiële bepalingen. De voorgestelde wijzigingen vormen een verbetering en zijn in lijn met de bevindingen van het bureau Ernst en Young. Hierdoor sluit het gewijzigde Besluit beter aan op de uitvoeringspraktijk.

Ten opzichte van het eerder in IPO-verband voorgelegde ambtelijk werkdocument zijn er nog verschillende aanpassingen gedaan, die niet altijd consistent zijn doorgevoerd. In de voorliggende reactie namens de provincies is specifiek aandacht besteed aan de uitvoerbaarheid van het Besluit in de dagelijkse praktijk, gebaseerd op de jarenlange ervaring van provincies met de uitvoering van dit Besluit en bijbehorende Regeling. Op dit moment is ons niet duidelijk of de Regeling ook wordt aangepast en wat de mogelijke consequenties hiervan zijn.

Voorafgaand aan de artikelsgewijze opmerkingen/vraagpunten willen we nog enkele algemene opmerkingen maken.

a. Relatie met Omgevingswet/overgangsrecht Wbb/Kaderwet subsidies IenM

Een belangrijk aandachtspunt vormt de wijze waarop het voorliggende Besluit wordt verwerkt in de Omgevingswet, de relatie met het overgangsrecht Wbb en de Kaderwet subsidies I&M. De wijze waarop dit gaat plaatsvinden en het bijhorende tijdstip bepalen in belangrijke mate hoe bedrijven door de provincies benaderd gaan/(moeten) worden en de wijze waarop de eventuele sanering wordt uitgevoerd door het bedrijf en dan met name de wijze waarop de (eventuele) pluim wordt aangepakt. Om als overheid, maar ook als bedrijfsleven, een goede afweging te kunnen maken tussen het gebruikmaken van het Wbb- dan wel het Ow-instrumentarium zou op niet al te lange termijn meer inzicht moeten worden gegeven over de wijze waarop de bedrijvenregeling wordt opgenomen in de Omgevingswet en de Kaderwet subsidies.

Concrete vragen hierbij zijn:

- Is het wenselijk te streven naar het (versneld) beschikken van de locaties binnen de Wbb?
- Moeten/kunnen bedrijven actief worden benaderd om de veranderingen aan hen toe te lichten?

b. Communicatie

Wordt vanuit het Rijk de wijziging van het Besluit financiële bepalingen richting het bedrijfsleven gecommuniceerd? Naar onze mening is dit primair een taak van het Rijk en de koepelorganisaties binnen het bedrijfsleven (VNO-NCW, MKB etc.)

c. Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005

De Regeling wordt op een later moment aangepast. Aandachtspunt hierbij is of artikel 9 ook wordt aangepast of dat alleen de omschrijving van subsidiabele kosten (bijlage 7) wordt aangepast (zie ook reactie bij artikel 1 onder 2). Zie ook opmerkingen over subsidiabele kosten bij de reactie per artikel.

d. Overgangsrecht

Hoe moet worden omgegaan met subsidies die zijn verleend op grond van de provinciale verordening (voorloper van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering 2005)? Formeel zijn de wijzigingen, waaronder einddatum van de subsidieregeling hierop niet van toepassing.

Reactie per artikel

Art. 1 onder 2

De omschrijving bij de begripsbepaling "subsidiabele saneringskosten" komt te luiden: de werkelijk gemaakte kosten voor een sanering die is uitgevoerd, overeenkomstig het saneringsplan, bedoeld in artikel 39 van de wet, dan wel overeenkomstig artikel 39b van de wet;

Voorstel wijziging

De omschrijving bij de begripsbepaling "subsidiabele saneringskosten" komt te luiden: *kosten als bedoeld in bijlage 7, behorende bij artikel 9, eerste lid, Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005*. Het betreft de daadwerkelijk gemaakte subsidiabele kosten voor een sanering die is uitgevoerd, overeenkomstig het saneringsplan, bedoeld in artikel 39 van de wet, dan wel overeenkomstig artikel 39b van de wet.

Toelichting

Het is voor een aanvrager niet steeds duidelijk welke kosten in de begroting als subsidieel worden aangemerkt. Een verwijzing naar bijlage 7, behorende bij artikel 9, eerste lid, Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005 lost dit probleem op, ervanuit gaande dat de Regeling op dit punt niet wordt aangepast (zie navolgende opmerkingen bij art 16/17). In de praktijk betekent dit dat de kosten voor de uitvoering van de sanering vaak hoger zijn.

Art. 16/17

Art. 16 Bfbb vervalt.

Tekst Artikel 17 lid 7

Indien de sanering tot gevolg heeft dat de bodem geschikt wordt gemaakt voor een gevoeliger functie dan als bedrijfsterrein, wordt voor de hoogte van de subsidiabele kosten uitgegaan van de saneringsdoelstelling voor een functie als bedrijfsterrein.

Toelichting en vragen

In het ongewijzigde art. 13 lid 1 staat dat de aanvraag in ieder geval vergezeld gaat van een begroting van de saneringskosten, zonder een verwijzing naar de functie van het terrein.

Optie 1:

Wij stellen voor om de toevoeging voor een functie als bedrijfsterrein achterwege te laten en zo de optie van subsidie van saneringen van bedrijfsterreinen voor een gevoeliger gebruik te stimuleren. Een verdergaande saneringsdoelstelling leidt tot milieuwinst, waarvan de kosten vooral door het bedrijfsleven worden betaald. Daarbij speelt mee dat deze situatie zich beperkt voor zal doen. Op bedrijfsterreinen zal deze optie niet aan de orde zijn, maar met name spelen bij stedelijke herontwikkelingen, waar bedrijfsterreinen worden ontwikkeld tot woningbouwlocaties. Tot voor enkele jaren waren hiervoor ISV-middelen beschikbaar. Het is wenselijk om deze verdergaande saneringen in stedelijk gebied te stimuleren via dit Besluit en dus de toevoeging voor een functie als bedrijfsterrein achterwege te laten. Deze optie voorkomt ook extra lasten voor zowel de initiatiefnemer als de subsidie-beoordeelaar omdat het niet noodzakelijk is om twee varianten uit te werken en te beoordelen.

Optie 2:

Indien optie 1 door het Rijk niet wenselijk/haalbaar wordt geacht moet de toevoeging *bestemming bedrijfsterrein* eenduidig worden doorgevoerd in de diverse artikelen. Om de beoordeling door het bevoegd gezag eenduidig te houden wordt voorgesteld op art. 13 aan te vullen op de volgende wijze: begroting van de saneringskosten *gebaseerd op de bestemming bedrijfsterrein*. De meerkosten voor een sanering voor een gevoeliger bestemming zijn dan niet relevant voor de subsidieaanvraag. De toevoeging van de bestemming bedrijfsterrein gaat in de praktijk waarschijnlijk wel tot veel discussie leiden en de vraag is dus hoe werkbaar dit voorstel is. Hoe geeft aanvrager aan welk deel van de kosten nodig zijn om te saneren tot bedrijfsterrein en wat de additionele kosten zijn voor saneren tot een gevoeliger functie? Op welke wijze dient de controle door de subsidieverstrekker plaats te vinden? Graag zouden wij op dit punt meer uitwerking in het aangepaste Besluit willen zien. Ook dient de Regeling hierop te worden aangepast (artikel 9 en bijlage 7 van de Regeling).

Voorstel wijziging in lijn met optie 1

De tekst voor artikel 17, lid 7, komt te luiden:

Indien de sanering tot gevolg heeft dat de bodem geschikt wordt gemaakt voor een gevoeliger functie dan als bedrijfsterrein, wordt voor de hoogte van de subsidiabele kosten uitgegaan van een saneringsdoelstelling die past bij het voorgenomen gebruik.

Toelichting

Bij recente stedelijke herontwikkelingen worden in verschillende provincies voormalige bedrijventerreinen ontwikkeld tot woningbouwlocatie. Wij zijn dan ook van mening dat voor een dergelijke bestemming moet worden uitgegaan van een saneringsdoelstelling die past bij het voorgenomen gebruik.

Art 11

Vragen

Het vervangen van een 'verplichting tot sanering' door het indienen van een saneringsplan/BUS kan ons inziens worden gezien als een verruiming van de aanleiding tot sanering. Bijvoorbeeld een transactie zonder geplande activiteiten. Klopt dit?

Art 21/21a

Betreffend artikel creëert de mogelijkheid om voor de eindtermijn een verzoek tot aanvraag in te kunnen dienen, terwijl de sanering nog niet is afgerond c.q. het saneringsverslag nog niet is vastgesteld/ingediend.

Vragen

Art 21

- Klopt de toelichting op art 21 nog i.r.t. art. 21 a? Laatste alinea van de toelichting op artikel 21 gaat over saneringen die doorlopen na 2030. Hiervoor is artikel 21a toch bedoeld?

Art 21a: saneringen na 2030

- Wat ontbreekt is de toevoeging dat een 'tussenrapportage oid' dient te worden meegezonden op basis waarvan het BG kan beoordelen hoever de sanering is gevorderd. Een dergelijke rapportage is nodig om de saneringskosten te kunnen beoordelen ter onderbouwing van de subsidie vaststelling. Kan dit worden toegevoegd?
- Consequentie van dit artikel is dus dat kosten na 2030 dus per definitie niet meer subsidiabel zijn (ook al is de subsidie verleend voor een langere periode). Dit is ons inziens in strijd met artikel 4.3 sub b van het Convenant Bodem en Bedrijfsleven 2015, namelijk dat de bestaande afspraken ongewijzigd van kracht blijven. Of geldt hier de toelichting van artikel 21 (!) dat er individuele afspraken worden gemaakt met deze bedrijven. En zo ja, wie maken deze afspraken (Rijk of bevoegd gezag)?

Art. 23a en 23b

Gelden deze opties alleen voor subsidies die zijn verleend na 1 januari 2017? (en dus na aanpassing van bijlage 7 van de Regeling? De overeenkomst is nu immers niet aangemerkt als "subsidiabele kosten").

De afkoopsom als subsidiabele saneringskosten aanmerken is ons inziens geen oplossing voor lopende saneringen. Deze kosten zijn opgenomen in de reeds beschikte saneringsplannen/subsidieverleningen en zullen (zeer waarschijnlijk) niet overeenkomen met de kosten van de nog niet voltooide saneringswerkzaamheden.

Art 23c

Het gaat om artikel 23c, inhoudend dat een gedeeltelijke vaststelling mogelijk is als 60% van de kosten zijn gemaakt. Na deze gedeeltelijke vaststelling volgt aan het eind van de sanering opnieuw een vaststelling; in totaal 2 vaststellingen.

Maar het eveneens gewijzigd artikel 24 bepaalt dat ten hoogste twee maal (i.p.v. thans eenmaal) een voorschot kan worden verleend. Het begrip voorschot is niet gedefinieerd, ook niet in de Awb. We nemen aan dat een voorschot een voorlopig uitbetaald bedrag is waarvan de voorlopigheid eindigt bij de vaststelling van de subsidie. Artikel 23c en 24 komen er dus op neer dat de aanvrager 2 maal een voorschot kan aanvragen voorafgaand aan de gedeeltelijke vaststelling o.b.v. die 60% als bedoeld in art. 23c, en voor het resterende deel ook nog eens 2 maal. We zijn benieuwd of het Rijk dit ook zo ziet en dit wenselijk acht.

De tekst in de versie tbv internetconsultatie luidt: *In afwijking van artikel 21, eerste lid, kan eenmalig een aanvraag tot vaststelling in dat lid worden ingediend voor een of meer uitgevoerde delen van de sanering indien de subsidiabele saneringskosten ten minste 60% bedragen van de begrote saneringskosten, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder d.*

Voorstel wijziging

De tekst voor dit artikel komt te luiden: In afwijking van artikel 21, eerste lid, kan eenmalig een aanvraag tot vaststelling in dat lid worden ingediend voor een of meer uitgevoerde delen van de sanering indien deze deelsaneringen geheel zijn voltooid en de **subsidiabele** saneringskosten (subsidiabele saneringskosten: kosten als bedoeld in bijlage 7, behorende bij artikel 9, eerste lid, Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005. Het betreft de daadwerkelijk gemaakte subsidiabele kosten voor een sanering die is uitgevoerd, overeenkomstig het saneringsplan, bedoeld in artikel 39 van de wet, dan wel overeenkomstig artikel 39b van de wet, zie ook opmerking bij art. 1 lid 2) ten minste 60% bedragen van de begrote saneringskosten voor de gehele sanering.

Hierbij geldt dat de kosten voor een of meer uitgevoerde delen van de sanering waarvoor de vaststelling wordt verzocht daadwerkelijk zijn gemaakt en zijn betaald en het verzoek tot vaststelling van subsidie voor deze deelsanering(en) is voorzien van een goedkeurende controle(accounts)verklaring en/of tussenevaluatierapportage.

Overige punten:

- Vergelijkbaar met artikel 21a. Eis van tussenevaluatie oid toevoegen. Zonder dat kunnen de kosten niet beoordeeld worden.
- De resterende kosten zijn dus niet meer subsidiabel (zie toelichting artikel 23 oorspronkelijk Besluit financiële bepalingen bodemsanering 2005). Dit aspect is ons inziens onderbelicht in de toelichting, alleen impliciet opgenomen als "definitief verantwoord".

Toelichting

Het is van belang dat de vaststelling van de subsidie betrekking heeft op voltooide deelsaneringen en dat ten minste 60% van de begrote saneringskosten voor de gehele sanering daadwerkelijk zijn gemaakt en zijn betaald en het verzoek tot vaststelling van subsidie voor deze deelsanering(en) is voorzien van een goedkeurende controle(accounts)verklaring en/of een tussenevaluatierapportage. Deze controleverklaring is van belang om te voorkomen dat bij de uiteindelijke vaststelling van de subsidie blijkt dat de kosten niet toerekenbaar zijn aan de desbetreffende deelsaneringen.

Art 24

Door het 'handhaven' van de financiële zekerheid als voorwaarde bij het verstrekken van een voorschot blijft het knelpunt voor bedrijven met een langlopende (eeuwigdurende) sanering bestaan. Deze bedrijven kunnen geen aanspraak maken op een voorschot aangezien het niet mogelijk is om financiële zekerheid te bieden bij eeuwigdurende saneringen (IBC). De financiële zekerheid moet betrekking hebben 'op het nog te voltooien gedeelte van de sanering' en dat is in deze situaties niet mogelijk. Ook door het inbouwen van een extra voorschotmogelijkheid verandert de beperking van de financiële garantstelling niet.

Opmerkingen/vragen:

- Klopt het dat de eerder geopperde administratieve lastenverlichting (dus afzien van het overleggen van een voortgangsverslag en een tussentijdse accountantsverklaring) niet is doorgevoerd? Of is dit ergens anders opgenomen? Ons inziens is een tussenevaluatierapportage wel noodzakelijk.
- Waarom wordt bij het voorschot (art 24) het instrument van financiële garantstelling nog steeds ingezet om de voortgang van de sanering te waarborgen, terwijl hier bij art. 21a en 23c vanaf wordt gezien. In deze gevallen wordt wel gewezen op de Wbb om de sanering te af te ronden ("definitieve verantwoording en afrekening over tot dan toe afgeronde delen van de sanering doet uiteraard niet af aan het feit dat de rest van de sanering moet worden afgerond zoals uit de Wbb voortvloeit").